

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства фінансів України
«Про затвердження Змін до Інструкції про порядок нарахування і сплати
єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

1. Мета

Метою проєкту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – проєкт наказу) є приведення Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 20 квітня 2015 року № 449, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 07 травня 2015 року за № 508/26953 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 21 грудня 2020 року № 790) (далі – Інструкція), у відповідність із прийнятими законодавчими змінами.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Законом України від 18 червня 2025 року № 4505-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо розширення доступу пацієнтів до лікарських засобів, що підлягають закупівлі особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, шляхом укладення договорів керованого доступу» (далі – Закон № 4505) викладено у новій редакції пункти 9² та 9¹⁸ розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон).

У зв'язку із цим виникла потреба у внесенні до Інструкції редакційних змін.

3. Основні положення проєкту акта

Внесеними до пунктів 9² та 9¹⁸ розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону змінами передбачено механізм звільнення мобілізованих платників єдиного внеску, визначених у пунктах 4, 5 та 5¹ частини першої статті 4 Закону, якщо вони не є роботодавцями, від виконання своїх обов'язків, визначених у частині другій статті 6 Закону, а також зупинення щодо своєчасного виконання своїх обов'язків, платників єдиного внеску, зазначених у пунктах 4, 5 та 5¹ частини першої статті 4 Закону, якщо вони є роботодавцями, шляхом впровадження обміну з Єдиним державним реєстром призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Податковий орган матиме можливість оперативно отримувати інформацію щодо мобілізованих осіб та своєчасно застосовувати пільги, передбачені у Законі.

Крім цього, згідно з внесеними змінами звільняються від виконання своїх обов'язків, визначених у частині другій статті 6 Закону, не тільки платники, визначені у пунктах 4, 5 та 5¹ частини першої статті 4 Закону, яких було призвано на військову службу під час мобілізації або залучено до виконання

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC00304000000D72D2C004924E500](#)

Підписувач [Ермоличев Роман Володимирович](#)

Дійсний з [11.06.2025 10:16:30](#) по [09.06.2027 10:16:30](#)

Міністерство фінансів України

11220-10-62/27286 від 24.09.2025

обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, а також платники, якими укладено контракт про військову службу.

У зв'язку із законодавчими змінами виникла потреба у внесенні редакційних змін до Інструкції.

З метою приведення у відповідність норм чинної Інструкції із прийнятими законодавчими змінами підпункти 3 та 7 пункту 2 розділу IV Інструкції викладено у новій редакції.

Внесеними змінами передбачено, що єдиним випадком, коли платник може звертатися до податкового органу із заявою згідно з додатком 1 до Інструкції є відсутність відомостей щодо нього в Єдиному державному реєстрі призовників, військовозобов'язаних та резервістів або неотримання центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, відомостей про дату мобілізації, укладення контракту, демобілізації (звільнення з військової служби).

Крім цього, з підпунктів 3 та 7 пункту 2 розділу IV Інструкції виключено норми, що дублювали редакцію пунктів 9² та 9¹⁸ розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону.

З метою приведення у відповідність Інструкції до норм Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» виключено пункт 4 розділу IV щодо перерахунку єдиного внеску у разі зміни класу професійного ризику виробництва за період до 01 січня 2016 року у зв'язку із виключенням на законодавчому рівні як механізму такої зміни, так і контролюючих органів, відповідальних за цей процес. При цьому зазначене жодним чином не впливає на можливість виправлення помилок, допущених платниками єдиного внеску у попередніх звітних періодах, за загальними правилами, що визначені чинним законодавством.

Законом України від 27 лютого 2025 року № 4280-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України» передбачено, що за весь період позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України та протягом шести місяців після її звільнення за даними Єдиного реєстру осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, нарахування та сплата єдиного внеску буде здійснюватися за рахунок коштів державного бюджету у розмірі не менше мінімального страхового внеску за кожну особу. Страхувальником для таких осіб буде Пенсійний фонд України.

У зв'язку із зазначеним добровільна участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування таких осіб втратила актуальність.

Разом з цим особи, з якими було укладено договори про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування та

яких було призвано на військову службу під час мобілізації або залучено до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, або призвано на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, стають застрахованими особами, оскільки отримують грошове забезпечення.

Такий договір розвиває податковий орган відповідно до пункту 2 частини восьмої статті 10 Закону.

У зв'язку з чим пункт 6 розділу V Інструкції підлягає виключенню в цілому.

Також до Інструкції та додатків до неї внесено редакційні правки з метою приведення у відповідність із законами України від 16 грудня 2020 року № 1089-IX «Про електронні комунікації», від 01 грудня 2022 року № 2801-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації», від 30 червня 2023 року № 3219-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану».

4. Правові аспекти

Правове регулювання у зазначеній сфері забезпечується:

Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

Законом України від 18 червня 2025 року № 4505-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо розширення доступу пацієнтів до лікарських засобів, що підлягають закупівлі особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, шляхом укладення договорів керованого доступу»;

Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

Законом України від 27 лютого 2025 року № 4280-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України»;

Законом України від 16 грудня 2020 року № 1089-IX «Про електронні комунікації»;

Законом України від 01 грудня 2022 року № 2801-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації»;

Законом України від 30 червня 2023 року № 3219-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану»;

Положенням про Міністерство фінансів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 375, зі змінами.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття та реалізація передбачених норм проєкту наказу не потребуватимуть додаткових матеріальних витрат із державного або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт наказу потребує погодження з Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерством цифрової трансформації України, Державною податковою службою України, Пенсійним фондом України, Державною регуляторною службою України, Державною казначейською службою України, Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні та Спілкою орендарів і підприємців України.

Проєкт наказу не є регуляторним актом, що потребує відповідного висновку Державної регуляторної служби України.

Проєкт наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не надсилався на розгляд Науковому комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проєкт наказу підлягає державній реєстрації в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проєкті наказу відсутні положення, що:

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Проєкт наказу не потребує проведення громадської антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Проект наказу не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація наказу за предметом правового регулювання не матиме впливу на забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання та держави, а також дасть змогу повністю досягнути поставлених цілей державного регулювання без збільшення будь-яких витрат (матеріальних, часових тощо).

В. о. Міністра фінансів України

Роман ЄРМОЛИЧЕВ

«_____»_____2025 р.